

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/768/2015
Identifikačné číslo spisu:	7715202488
Dátum vydania rozhodnutia:	31.03.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:7715202488.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu Y. I., bývajúceho vo A., zastúpeného Mgr. Štefanom Jakabom, advokátom so sídlom v Košiciach, Žiškova 6, proti žalovanému Agropotravinárskemu družstvu Malčice, so sídlom v Malčiciach, zastúpenému AK Illeš, Šimčák, Brösl, s.r.o., so sídlom v Košiciach, Štúrova 27, o nahradenie prejavu vôle a o vydanie predbežného opatrenia, vedenej na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 5 C 70/2015, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 12. mája 2015 sp. zn. 5 Co 273/2015, takto

rozhodol:

Z r u š u j e uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 12. mája 2015 sp. zn. 5 Co 273/2015 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Michalovce uznesením zo 4. marca 2015 č.k. 5 C 70/2015-35 nariadil predbežné opatrenie tak, že do právoplatného ukončenia konania 5C 70/2015 zakázal žalovanému nakladať s nehnuteľnosťami, ktoré sú evidované Okresným úradom B., Katastrálny odbor, Okres: B., Obec: A., katastrálne územie: A., a to pozemky ležiace na LV č. XXX- parc. reg. "E" KN č. XXX o výmere 1503 m², druh pozemku trvalé trávnaté porasty, - parc. reg. "E" KN č. XXX o výmere 133 m², druh pozemku trvalé trávnaté porasty, - parc. reg. "E" KN č. XXX o výmere 589 m², druh pozemku trvalé trávnaté porasty, - parc. reg. "E" KN č. XXX o výmere 22365 m², druh pozemku trvalé trávnaté porasty, - parc. reg. "E" KN č. XXX/X o výmere 2828 m², druh pozemku trvalé trávnaté porasty, - parc. reg. "E" KN č. XXX/X o výmere 2824 m², druh pozemku trvalé trávnaté porasty, - parc. reg. "E" KN č. XXX/X o výmere 2817 m², druh pozemku trvalé trávnaté porasty, - parc. reg. "E" KN č. XXX/. o výmere 2824 m², druh pozemku trvalé trávnaté porasty, - parc. reg. "E" KN č. XXX/X o výmere 2823 m², druh pozemku trvalé trávnaté porasty, - parc. reg. "E" KN č. XXX/X o výmere 2828 m², druh pozemku trvalé trávnaté porasty, a to previesť vlastnícke právo (spoluvlastnícke právo) k nehnuteľnostiam darom, ich scudzením tretej osobe alebo ich zámenou za iné nehnuteľnosti s treťou osobou alebo zaťažiť ich záložným právom v prospech tretej osoby alebo vecným bremenom v prospech tretej osoby, alebo zabezpečovacím prevodom práva v prospech tretej osoby. Zároveň zakázal žalovanému previesť užívacie práva odplátným alebo bezodplátným titulom na tretie osoby k uvedeným nehnuteľnostiam, dať ich do nájmu, podnájmu, bezodplátného užívania tretím osobám, ktorých doba

trvania presiahne čas, ktorým sa súdny spor vo veci samej právoplatne skončí. V odôvodnení uviedol, že predmetom konania vo veci samej, ku ktorému má predbežné opatrenie smerovať je nahradenie vôle žalovaného ako predávajúceho so žalobcom ako kupujúcim na kúpnej zmluve týkajúcej sa sporných nehnuteľností. Z obsahu spisu mal súd za preukázané, že z výpisu z LV č.XXX vyplýva, že ako spoluvlastníci sporných nehnuteľností sú evidovaní okrem iných žalobca a žalovaný. Súd prvého stupňa konštatoval, nariadením predbežného opatrenia sa zabráni tomu, aby boli sporné nehnuteľnosti prevedené na ďalšiu osobu, resp. neboli zaťažené ďalšími vecnými právami (predkupným právom, nájomným právom, vypožičaním, zmluvou o budúcej zmluve, vložením ako vkladu na podnikanie, ručením, zmenením podstaty a pod.), pričom sa nevyvolá ani len dočasný stav, ktorý by vyvolával ďalšie spory medzi účastníkmi konania. Okrem toho uviedol, že nariadením predbežného opatrenia žalovanému objektívne nemôže vzniknúť nijaká ujma, lebo im uložené obmedzenie nie je neprimerané výhode, ktorú nariadením predbežného opatrenia získa žalobca. Poznamenal, že predbežné opatrenie nie je konečným rozhodnutím a jeho účelom je dočasná úprava pomerov účastníkov. Rešpektujúc ústavné právo žalovaného na ochranu jeho vlastníctva, súd dospel k záveru, že v posudzovanej veci primerané sledovanému legitímnemu cieľu a naliehavej spoločenskej potrebe zodpovedá dočasné obmedzenie práva žalovaného do právoplatného skončenia konania 5C 70/2015. Uviedol, že určený čas trvania predbežného opatrenia takto dáva z časového hľadiska dostatočný priestor na to, aby sa spor medzi účastníkmi vyriešil.

Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalovaného uznesením z 12. mája 2015 sp. zn. 5 Co 273/2015 zmenil uznesenie súdu prvého stupňa tak, že žalovanému zakázal 1) po dobu 1 roka nakladať s nehnuteľnosťami, evidovanými Okresným úradom Michalovce, Katastrálny odbor, Okres: B, Obec: A., k. ú.: A., a to pozemkami ležiacimi na LV č.XXX - parc. reg. "E" KN č.XXX o výmere 1503 m2, druh pozemku trvalé trávnaté porasty (ďalej len TTP), parc. reg. "E" KN č.XXX o výmere 133 m2, druh pozemku TTP, parc. reg. "E" KN č.XXX o výmere 589 m2, druh pozemku TTP, parc. reg. "E" KN č. XXX o výmere 22365 m2, druh pozemku TTP, parc. reg. "E" KN č.XXX/X o výmere 2828 m2, druh pozemku TTP, parc. reg. "E" KN č.XXX/X o výmere 2824 m2, druh pozemku TTP, parc. reg. "E" KN č.XXX/X o výmere 2817 m2 druh pozemku TTP, parc. reg. "E" KN č.XXX/X o výmere 2824 m2, druh pozemku TTP, parc. reg. "E" KN č.643/5 o výmere 2823 m2, druh pozemku TTP a parc. reg. "E" KN č.643/6 o výmere 2828 m2, druh pozemku TTP, a to previesť vlastnícke právo (spoluvlastnícke právo) k nehnuteľnostiam darom, ich scudzením tretej osobe alebo ich zámenou za iné nehnuteľnosti s tretou osobou alebo zaťažiť ich záložným právom v prospech tretej osoby alebo vecným bremenom v prospech tretej osoby alebo zabezpečovacím prevodom práva v prospech tretej osoby, 2) previesť užívacie práva odplátnym alebo bezodplátnym titulom na tretie osoby k uvedeným nehnuteľnostiam, dať ich do nájmu, podnájmu, bezodplátného užívania tretím osobám, ktorých doba trvania presiahne 1 rok a v prevyšujúcej časti návrh zamietol. V odôvodnení uviedol, že v prejednávanej veci je nad akúkoľvek pochybnosť zrejme, že vec sama má vzťah k navrhovanému predbežnému opatreniu a preto urobil odvolací súd záver, že aj podľa § 102 ods. 1 prvá veta O.s.p. bolo potrebné v primeranom rozsahu nariadiť predbežné opatrenie, lebo len v primeranom rozsahu a na primeraný čas možno prechodne obmedziť práva žalovaného (konanie o nahradenie prejavu vôle). Nariadením predbežného opatrenia na primeraný čas žalovanému nehrozí a ani nevznikne žiadna ujma, lebo - ako tvrdí - nemá v úmysle s predmetnými nehnuteľnosťami nakladať. Vzhľadom na uvedené odvolací súd obmedzil trvanie nariadeného predbežného opatrenia na dobu 1 roka a v prevyšujúcej časti, t. j., na dobu prevyšujúcu 1 rok, návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodnil ustanovením § 237 písm. f/ O.s.p., pretože rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné. Poznamenal, že odvolací súd nezdôvodnil svoje rozhodnutie vyčerpávajúcim spôsobom zo všetkých relevantných skutkových a právnych hľadísk, ktorých posúdenie bolo nevyhnutné pre záver o dôvodnosti nariadenia predbežného opatrenia. Nedostatočným odôvodnením napadnutého rozhodnutia bolo porušenie jeho právo na spravodlivé súdne konanie. Navrhol, aby dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu v celom rozsahu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Žalobca sa k podanému dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 veta druhá O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok

smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu. Dovolanie proti uzneseniu je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdneho dvoru Európskych spoločností na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o priznaní (nepriznaní) účinkov cudziemu rozhodnutiu na území Slovenskej republiky.

Ako je však výslovne uvedené v § 239 ods. 3 O.s.p., ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, súdnych poplatkoch, oslobodení od súdnych poplatkov, prerušení alebo neprerušení konania, poriadkovej pokute, o znaleckom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákomom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením.

V prejednávanej veci je dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ktoré vykazuje znaky jedného z rozhodnutí taxatívne vymenovaných vo vyššie citovanom ustanovení, kde dovolanie nie je prípustné bez ohľadu na spôsob rozhodnutia odvolacieho súdu. Prípustnosť dovolania žalovaného je preto v zmysle ustanovenia § 239 ods. 3 O.s.p. vylúčená.

Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 ods. 1 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Ak súdne konanie trpí niektorou z väd vymenovaných v ustanovení § 237 ods. 1 O.s.p., možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, pri ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 239 O.s.p. neprípustné. Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p., dovolací súd sa ďalej zaoberal otázkou, či nie je daná prípustnosť dovolania v zmysle tohto zákonného ustanovenia, teda či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti byť účastníkom konania, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad absencie návrhu na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný, prípad odňatia možnosti účastníkovi pred súdom konať alebo rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania súdom nesprávne obsadeným.

Podľa ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Pod odňatím možnosti pred súdom konať v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť taký závadný procesný postup, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv.

Žalovaný namieta, že k odňatiu možnosti konať pred súdom došlo tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu nie je dostatočne odôvodnené a z toho dôvodu je nepreskúmateľné. Žalovaný tvrdí, že odvolací súd sa vôbec nevysporiadal s jeho odvolacími námietkami.

Občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijalo 3. decembra 2015 Stanovisko, ktorého právna veta uvádza, že „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len ústavy), každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Podľa judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len ústavný súd), ak súd koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu ochranu (I. ÚS 4/94).

Citovaný čl. 46 ods. 1 ústavy (podobne aj čl. 6 ods. 1 dohovoru) je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu, zakotvených v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až 50 ústavy) normujúcich rámec, v ktorom je možné domáhať sa jeho rešpektovania (m. m. I. ÚS 22/03).

Obsah práva na súdnu ochranu v čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov. Každé konanie súdu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu (I. ÚS 26/94).

K odňatiu práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy preto dochádza aj vtedy, ak sa niekto („každý“) domáha svojho práva na súde, ale súdna ochrana tomuto právu nie je priznaná, alebo nemôže byť priznaná v dôsledku konania súdu, ktoré je v rozpore so zákonom (porovnaj III. ÚS 7/08).

Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Judikatúra tohto súdu teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Ústavný súd podľa konštantnej judikatúry (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04) tiež vyslovil, že „Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (čl. 6 ods. 1 dohovoru) je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia.“

Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993, séria A, č. 254-B, s. 49, § 30).

Postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania odňala možnosť konať pred súdom zakladá porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len dohovor), porovnaj napr. sp. zn. III. ÚS 156/06, sp. zn. III. ÚS 331/04, sp. zn. II. ÚS 174/04. Z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky tiež vyplýva, že ak súd koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu ochranu (I. ÚS 4/94).

Občiansky súdny poriadok zakotvuje v § 157 ods. 2 požiadavku preskúmateľnosti rozhodnutia. V zmysle tohto zákonného ustanovenia súd v odôvodnení rozsudku (uznesenia) uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonával ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Odôvodnenie rozsudku (uznesenia) musí byť presvedčivé.

Preskúmaním veci dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu nezodpovedá vyššie uvedeným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia. Z odôvodnenia dovolaním napadnutého uznesenia je zrejmé, že odvolací súd dospel k záveru, že v prejednávanej veci je nad akúkoľvek pochybnosť zrejme, že vec sama má vzťah k navrhovanému predbežnému opatreniu a preto urobil odvolací súd záver, že aj podľa § 102 ods. 1 prvá veta O.s.p. bolo potrebné v primeranom rozsahu nariadiť predbežné opatrenie, lebo len v primeranom rozsahu a na primeraný čas možno prechodne obmedziť práva žalovaného (konanie o nahradenie prejavu vôle). Ďalej uviedol, že nariadením

predbežného opatrenia na primeraný čas žalovanému nehrozí a ani nevznikne žiadna ujma, lebo - ako žalovaný tvrdí - nemá v úmysle s predmetnými nehnuteľnosťami nakladať. Ďalej sa však už z dôvodov rozhodnutia odvolacieho súdu nedá zistiť z akých dôvodov odvolací súd obmedzil trvanie nariadeného predbežného opatrenia na dobu 1 roka a z akých dôvodov v prevyšujúcej časti, t. j., na dobu prevyšujúcu 1 rok, návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol. Treba prisvedčiť žalovanému, že odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia vôbec nezaoberal odvolacími námietkami žalovaného, a teda mu nedal odpoveď na jeho argumentáciu v čom vidí nebezpečenstvo hroziacej ujmy či otázke ujmy, ktorá by mohla nariadením predbežného opatrenia vzniknúť. Keďže odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia len uviedol právne podmienky pre nariadenie predbežného opatrenia a nevysvetlil, prečo bolo potrebné nariadiť predbežné opatrenie v primeranom rozsahu a na primeraný čas tak obmedziť práva žalovaného, odňal týmto žalovanému možnosť konať pred súdom a konanie zaťažil vadou znätočnosti v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

Nepreskúmateľnosť uznesenia odvolacieho súdu, majúca za následok jeho nepresvedčivosť je vadou konania, ktorou sa, ako už bolo uvedené, účastníkovi odníma možnosť riadne konať pred súdom. So zreteľom na uvedené dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu zrušil (§ 243b ods. 1 O.s.p.) a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.